

RAPORT

Z DZIAŁALNOŚCI FOR

2018

Szanowni Państwo,

od 2016 roku bronimy ustrojowych przemian w Polsce: rządów prawa, wolności obywatelskich, wolności gospodarczej. Są one fundamentalnie ważne dla stabilności i długofalowego rozwoju gospodarki oraz dla poczucia bezpieczeństwa ludzi w ich kontaktach z państwem. Stanowią one jednocześnie niezbędne warunki istnienia demokracji.

W obliczu zagrożeń dla tych ustrojowych fundamentów eksperci FOR zwiększają swoją aktywność w ich obronie. Takie zaangażowanie FOR nie byłoby możliwe bez wsparcia ludzi dzielących nasze przekonania i cele.

Serdecznie za to Państwu dziękuję.

Leszek Balcerowicz
Przewodniczący Rady FOR

Szanowni Państwo,

za nami jedenasty rok działalności Forum Obywatelskiego Rozwoju – think tanku, którego nadrzędnym celem jest analiza i komunikacja w obszarach gospodarki i państwa prawa. W 2018 roku najbardziej interesowały Państwa m.in. kwestie zakazu handlu w niedziele, raport „Partia w państwie” o bezprecedensowej wymianie kadr w administracji państwowej, jawność wyboru sędziów do KRS, technologie cyfrowe a gospodarka i stan finansów publicznych.

FOR zorganizowało 10 debat i seminariów, jak co roku byliśmy współorganizatorem międzynarodowej konferencji Free Market Road Show, byliśmy także obecni na Igrzyskach Wolności w Łodzi. Jako partner „Rzeczpospolitej” publikowaliśmy w ramach Monitora Wolności Gospodarczej, a wraz z portalem Wyborcza.pl – cykl felietonów „Wybiórczo”. Szkoła Leszka Balcerowicza zgromadziła niezwykle młodych ludzi, a w ramach projektu „Komiksy Ekonomiczne” dotarliśmy do kilkuset szkół w całej Polsce. Przystąpiliśmy do Komitetu Obrony Sprawiedliwości. Nasi eksperci byli cytowani w mediach prawie 3 tys. razy.

Mamy poczucie, że nasza działalność ma dziś większy sens niż kiedykolwiek. Aktywność FOR jest możliwa tylko dzięki Państwa zaangażowaniu. Serdecznie dziękujemy za wsparcie merytoryczne, komunikacyjne, a przede wszystkim dziękujemy naszym drogim Darczyńcom, bez których nie moglibyśmy działać.

Agata Stremecka
Prezes Zarządu FOR

FOR w liczbach

<p>220 500</p> <p>Nasze publikacje zostały wyświetlone ponad 220 tysięcy razy</p>	<p>200</p> <p>200 osób wzięło udział we Free Market Road Show 2018</p>	<p>56</p> <p>Wydaliśmy 56 publikacji</p>
<p>260</p> <p>260 prac zostało nadesłanych na konkurs „Komiksy ekonomiczne”</p>	<p>140</p> <p>Zorganizowaliśmy 140 warsztatów ekonomicznych w szkołach...</p>	<p>3000</p> <p>...w których wzięło udział ponad 3000 uczniów</p>
<p>145</p> <p>145 zgłoszeń nadesłano na Szkołę Leszka Balcerowicza 2018</p>	<p>18</p> <p>18 wydarzeń, nad którymi FOR objęło patronat</p>	<p>7</p> <p>7 opinii wydanych wspólnie z Komitetem Obrony Sprawiedliwości KOS</p>
<p>35%</p> <p>Zasięg organicznych postów na Facebooku wzrósł o 35%</p>	<p>31</p> <p>Opublikowaliśmy 31 nowych tekstów na Blogu FOR</p>	<p>92%</p> <p>92% nowych użytkowników na Blogu FOR</p>

Nasi eksperci byli cytowani w mediach średnio
190 razy w miesiącu

Ich komentarze, artykuły i wywiady ukazują się regularnie m.in. w „Rzeczpospolitej”, „Gazecie Wyborczej”, „Dzienniku Gazecie Prawnej”, „Pulsie Biznesu”, Radiu TOK FM, TVN24, TVN24 BiŚ, na kanale Polsat News, w Onet.pl, Wirtualnej Polsce, Interii, na Money.pl i Gazeta.pl

Własne artykuły, komentarze oraz wywiady w telewizji, prasie, radiu i internecie ukazywały się średnio
30 razy w miesiącu

W 2018 roku nazwa Forum Obywatelskiego Rozwoju pojawiała się w mediach średnio
75 razy w tygodniu

Cytowalność FOR w prasie: średnio
29 razy w miesiącu

Cytowalność FOR na stronach internetowych: średnio
250 razy w miesiącu

Cytowalność FOR w telewizji i radiu: średnio
38 razy w miesiącu

Łącznie nasze publikacje były cytowane w mediach
ponad 600 razy

Prowadzimy **10 stron internetowych** i **5 profili na Facebooku**

FOR aktywnie działa na **4 platformach społecznościowych** (Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn)

Najważniejsze publikacje FOR w 2018 roku

Raporty FOR to lektura obowiązkowa dla każdego, kto próbuje odróżnić opinie i fake newsy od realnych informacji o stanie polskiej rzeczywistości. Brak edukacji ekonomicznej w polskich szkołach odbija się gigantyczną czkawką nam wszystkim, FOR zakupuje tę dziurę, pełniąc misję nauczyciela podstaw ekonomii i polityki społecznej dla sporej części społeczeństwa. Za co bardzo dziękuję.

– **BARTOSZ WĘGLARCZYK**,
REDAKTOR NACZELNY ONET.PL

KOMUNIKAT | Kolejna nacjonalizacja – tym razem kosztem pacjenta. Kolejna wojna PiS – tym razem z Danią | Marcin Zieliński

ANALIZA | Skrócenie okresu przedawnienia roszczeń – słuszny kierunek, niedopracowane rozwiązania | Rafał Trzeciakowski, Karolina Wąsowska

KOMUNIKAT | Jak Sejm ukrywa podpisy poparcia do nowej KRS | Patryk Wachowicz

RAPORT FOR | Partia w państwie. Bezprecedensowa wymiana kadr w administracji rządowej i jej legislacyjne podstawy | Janusz Paczocha

KOMUNIKAT | PKB Polski w Q4 2017 – przedwczesny triumfalizm na niepełnych danych | Aleksander Łaszek

KOMUNIKAT | Ministerstwo Pracy błędnie interpretuje zakaz handlu w niedziele | Patryk Wachowicz

ANALIZA | Zadbajmy o rozwój prywatnego rynku najmu mieszkań | Michał Rubaszek

KOMUNIKAT | Pozorowany dialog polskiego rządu z Komisją Europejską | Patryk Wachowicz

KOMUNIKAT | Dobra koniunktura sprzyja spadkowi długu publicznego w UE | Aleksander Łaszek

ANALIZA | Antyprywatyzacyjna mitologia | Marcin Zieliński

KOMUNIKAT | Jawność wyboru sędziów do nowej KRS: rozdział drugi | Patryk Wachowicz

RAPORT | E-rozwoj. Cyfrowe technologie a gospodarka | Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski, Marcin Zieliński

ANALIZA | Rząd marnuje owoce dobrej koniunktury na kupowanie głosów wyborców | Aleksander Łaszek

KOMUNIKAT | „Danina solidarnościowa” – PiS sięga głębiej do kieszeni podatników | Aleksander Łaszek

KOMUNIKAT | Rachunek od Państwa za 2017 rok | Aleksander Łaszek

KOMUNIKAT | Polacy wyjeżdżają z wielu miejscowości „Mieszkania plus” | Rafał Trzeciakowski

KOMUNIKAT | 5 wykresów o pracy na Święto Pracy | Rafał Trzeciakowski

KOMUNIKAT | Kolejne zmiany w ustawach o sądach – kolejna część pozorowanego dialogu z Komisją Europejską | Patryk Wachowicz

KOMUNIKAT | „Danina solidarnościowa” – kolejny wzrost podatków | Aleksander Łaszek

KOMUNIKAT | Powiązanie wypłaty środków unijnych z praworządnością wymaga dopracowania | Patryk Wachowicz

ANALIZA | Czy „Mieszkanie plus” spowolni rozwój? | Rafał Trzeciakowski

KOMUNIKAT | Kolejny podatek: tym razem obciążający kierowców | Rafał Trzeciakowski, Marcin Zieliński

KOMUNIKAT | Wystąpienie Leszka Balcerowicza z okazji nadania nazwy ronda „4 czerwca 1989 r.” | Leszek Balcerowicz

KOMUNIKAT | Trzeciakowski: Licytacja na wysokość płacy minimalnej nikomu nie służy | Rafał Trzeciakowski

KOMUNIKAT | Pytania prezydenta Dudy ujawniają etatyzm potencjalnej nowej konstytucji | Anna Czepiel

ANALIZA | Kto ceni wolność, powinien bronić praworządności w Polsce | Marek Tatała

KOMUNIKAT | Indeks Państwowego Paternalizmu: krytycy i entuzjaści paternalistycznych regulacji unijnych w Parlamencie Europejskim | Marek Tatała

ANALIZA | Potrzebujemy imigrantów. Jak zatrzymać ukraińskich pracowników w Polsce? | Rafał Trzeciakowski, Karolina Wąsowska

ANALIZA | Tylko 5,6 mln osób wytwarza połowę polskiego PKB | Aleksander Łaszek

KOMUNIKAT | Popularność ekonomii współdzielenia – wnioski z Sharing Economy Index | Marek Tatała

ANALIZA | Chilijski system emerytalny (wstęp prof. Leszek Balcerowicz) | Paweł Wieprzowski

KOMUNIKAT | Zawieszenie stosowania przepisów krajowych i skierowanie pytań do Trybunału Sprawiedliwości UE przez Sąd Najwyższy są zgodne z prawem | Patryk Wachowicz

KOMUNIKAT | „Gry kulturowe” czy kultura lobbingu? | Rafał Trzeciakowski

KOMUNIKAT | Budżet 2019: nieprzygotowany na spowolnienie gospodarcze | Aleksander Łaszek

KOMUNIKAT | Ulga na start: ministerialne notki nie rozwiązują problemu interpretacji wydanej przez gdański ZUS | Marcin Zieliński

ANALIZA | Pracownicze Plany Kapitałowe nie zastąpią dłuższego wieku emerytalnego | Aleksander Łaszek

KOMUNIKAT | Za dużo polityki w płacy minimalnej | Rafał Trzeciakowski

ANALIZA | „Konstytucja biznesu” – propagandowe hasła zamiast prawdziwych reform | Marcin Zieliński

KOMUNIKAT | Minister Brudziński cofa reformy i przywraca przywileje policji | Rafał Trzeciakowski

KOMUNIKAT | Praworządność pod ostrzałem: przegląd postępowań w obronie zasad państwa prawa | Patryk Wachowicz

KOMUNIKAT | Budżet 2019: Nowe podatki | Aleksander Łaszek

RAPORT | Państwo antyobywatelskie. Postępujący demontaż samorządności terytorialnej w VIII kadencji Sejmu RP | Janusz Paczocha

KOMUNIKAT | Kosztowny prezent PiS: plany obywateli do góry nogami | Marcin Zieliński, Rafał Trzeciakowski

KOMUNIKAT | Polska Grupa Lotnicza: podwójna mistyfikacja za pieniądze z Funduszu Reprywatyzacji | Marcin Zieliński

KOMUNIKAT | Nieporozumienia ws. podniesienia ratingu Polski przez agencję Standard & Poor's | Aleksander Łaszek, Rafał Trzeciakowski

KOMUNIKAT | 100-lecie odzyskania niepodległości a poziom życia Polaków | Rafał Trzeciakowski

KOMUNIKAT | 3 lata rządów PiS: wzrost gospodarczy mimo Planu Morawieckiego | Aleksander Łaszek

Wszystkie publikacje są dostępne w wersji elektronicznej do pobrania na stronie WWW.FOR.ORG.PL

GOSPODARKA

Komunikat: Ministerstwo Pracy błędnie interpretuje zakaz handlu w niedziele

Z początkiem marca weszła w życie ustawa o zakazie handlu w niedziele. Fundacja FOR w swoich publikacjach wielokrotnie wskazywała, że wprowadzenie ograniczeń w handlu szkodzi nie tylko pracodawcom, ale również pracownikom i konsumentom.

– PATRYK WACHOWIEC

Komunikat: „Danina solidarnościowa” – PiS sięga głębiej do kieszeni podatników

Koszty sztandarowych programów PiS – obniżenia wieku emerytalnego oraz programu Rodzina 500+ – ograniczają możliwość sfinansowania przez państwo innych wydatków (jak np. pomoc dla rodziców niepełnosprawnych dzieci) oraz wymuszają na rządzie sięganie do kieszeni podatników.

– ALEKSANDER ŁASZEK

Komunikat: Polacy wyjeżdżają z wielu miejscowości „Mieszkania plus”

Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców w Polsce jest niższa niż w Europie Zachodniej, ponieważ jesteśmy biedniejszym krajem. Przy mieszkaniach obowiązują te same zasady co przy innych dobrach – bogate społeczeństwa stać na więcej. Dlatego państwo przede wszystkim powinno wspierać wzrost PKB, a jak pokazują dotychczasowe doświadczenia Polski i innych krajów, liczba mieszkań też będzie rosła.

– RAFAŁ TRZECIAKOWSKI

Komunikat: Licytacja na wysokość płacy minimalnej nikomu nie służy

W 2019 roku płaca minimalna miałyby wzrosnąć z obecnych 2100 zł do 2250 zł. Oznaczałoby to szybszy wzrost płacy minimalnej (7,1%) od

W czasach, gdy w cenie są rozdawnictwo i totalna krytyka związków rynkowych, entuzjazm, wiedza i mądry patriotyzm młodych ludzi z Forum Obywatelskiego Rozwoju dają mi nadzieję, że w kolejnym pokoleniu Polska znajdzie się w dobrych, gospodarskich rękach, a dorobek 30 lat ciężkiej pracy Polaków nie zostanie zmarnowany. Tak trzymać!

– KRZYSZTOF ADAM KOWALCZYK,
KIEROWNIK DZIAŁU EKONOMICZNEGO
„RZECZPOSPOLITEJ”

prognozowanego wzrostu płac w gospodarce (5,6%). Zmianę słusznie blokuje Ministerstwo Finansów. Kwota płacy minimalnej wynikająca z ustawy to 2217 zł, co oznaczałoby wzrost analogiczny do wynagrodzeń w gospodarce (5,6%).

– RAFAŁ TRZECIAKOWSKI

Komunikat: Popularność ekonomii współdzielenia – wnioski z Sharing Economy Index

Rzeczywistość technologii cyfrowych zmniejsza koszty poszukiwania potencjalnych chętnych do wymiany wszelkich dóbr i usług, a innowacyjne systemy reputacyjne sprawiają, że znacznie łatwiej zaufać wcześniej nieznanym osobom.

– MAREK TATAŁA

Komunikat: Budżet 2019: nieprzygotowany na spowolnienie gospodarcze

Z punktu widzenia bezpieczeństwa finansów publicznych kluczowe znaczenie ma deficyt całego sektora finansów publicznych, w którym budżet państwa odpowiada za mniej niż połowę wydatków. Poza budżetem państwa w skład sektora finansów publicznych wchodzi budżety samorządów, ZUS, KRUS, NFZ i wielu innych podmiotów.

– ALEKSANDER ŁASZEK

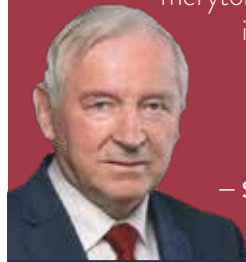
Komunikat: Polska Grupa Lotnicza: podwójna mistyfikacja za pieniądze z Funduszu Reprywatyzacji

Kiedy uwaga opinii publicznej skupia się na kolejnym strajku pracowników Polskich Linii Lotniczych LOT, niewielu komentatorów analizuje przeobrażenia, jakim za państwowe pieniądze ulega przewoźnik. 10 października

LOT oficjalnie stał się częścią państwowej Polskiej Grupy Lotniczej (PGL), która oprócz tego objęła udziały trzech innych spółek (LOT Aircraft Maintenance Services, LS Airport Services i LS Technics).

– MARCIN ZIELIŃSKI

Publikacje prezentowane przez zespół FOR to pod względem merytorycznym wysokiej klasy materiały informacyjne i analityczne. Jestem też zachwycony doborem tematyki publikacji – widać, że FOR jest think tankiem na usługach społeczeństwa, instytucją niezależną od partii politycznych.

– STANISŁAW GOMUŁKA, GŁÓWNY EKONOMISTA BCC,
CZŁONEK KRAJOWY POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Komunikat: 100-lecie odzyskania niepodległości a poziom życia Polaków

Poziom życia Polaków w przededniu I wojny światowej w 1913 roku, na koniec II RP w 1938 roku i na koniec PRL w 1988 roku oscylował wokół 20% poziomu życia ówczesnych Amerykanów. Dzięki rozwojowi w III RP dzisiaj jest to już ok. 50%.

– RAFAŁ TRZECIAKOWSKI

Komunikat: 3 lata rządów PiS: wzrost gospodarczy pomimo Planu Morawieckiego

Według szacunków KE gospodarka unijna w 2017 roku osiągnęła szczytowy punkt tego cyklu gospodarczego. Silny wzrost gospodarczy największego partnera handlowego sprzyjał szybkiemu wzrostowi gospodarki naszego kraju, jednak pomimo tak dobrej koniunktury stopa inwestycji w Polsce w zeszłym roku spadła do najniższego poziomu od ponad 20 lat.

– ALEKSANDER ŁASZEK

Analiza: Antyprywatyzacyjna mitologia

Niebywały sukces polskiej gospodarki podważany jest przez zawodowych krytyków transformacji, których oszczercze tezy padają często na podatny grunt. W swoim uprzedzeniu do gospodarki rynkowej atakują oni cały program polskiej transformacji, najwięcej miejsca poświęcając przy tym tematowi, który w opinii publicznej budzi największe poruszenie – prywatyzacji.

– MARCIN ZIELIŃSKI

Analiza: Rząd marnuje owoce dobrej koniunktury na kupowanie głosów wyborców

Rząd PiS nie wykorzystuje dobrej koniunktury do naprawy finansów publicznych – spadek długu publicznego w 2017 roku o 3 mld zł był wynikiem tylko i wyłącznie umocnienia się złotego – gdyby nie efekty kursowe, dług publiczny wzrósłby o 22 mld zł. W ciągu ostatnich 2 lat w 20 państwach UE dług publiczny w relacji do PKB spadł silniej niż w Polsce.

– ALEKSANDER ŁASZEK, RAFAŁ TRZECIAKOWSKI

Analiza: Czy „Mieszkanie plus” spowolni rozwój?

Postawiony przez rząd cel osiągnięcia średniej unijnej 435 mieszkań na 1000 mieszkańców w 2030 roku nie wymaga żadnych działań z jego

strony. Przy utrzymaniu dotychczasowego tempa budowy cel ten zrealizuje sam sektor prywatny.

– RAFAL TRZECIAKOWSKI

Analiza: Potrzebujemy imigrantów. Jak zatrzymać ukraińskich pracowników w Polsce?

W ostatnich latach do Polski napłynęli liczni pracownicy ze Wschodu – w 2017 roku według szacunków NBP przebywało w Polsce przeciętnie 900 tys. pracowników z Ukrainy. Większość pracuje tymczasowo na podstawie ważnych kilka miesięcy oświadczeń o powierzeniu pracy

cudzoziemcowi, które nie pozwalają ubiegać się o prawo stałego pobytu.

– RAFAL TRZECIAKOWSKI, KAROLINA WAŚOWSKA

Analiza: Tylko 5,6 mln osób wytwarza połowę polskiego PKB

Tocząca się w Polsce dyskusja na temat dużego zróżnicowania płac oraz nierówności dochodowych skupia się na podziale wartości dodanej wytwarzanej w gospodarce między pracowników (płace), pracodawców (zyski) i państwo (podatki).

– ALEKSANDER ŁASZEK, RAFAL TRZECIAKOWSKI

Analiza: „Konstytucja biznesu” – propagandowe hasła zamiast prawdziwych reform

Rząd PiS głosi, że „konstytucja biznesu” to „najważniejsza reforma polskiego prawa gospodarczego od prawie 30 lat”. Najistotniejsze z jej deklarowanych celów to zwiększenie jakości tworzenia prawa gospodarczego oraz poprawa relacji między administracją publiczną i przedsiębiorcami.

– MARCIN ZIELIŃSKI

PRAWORZĄDNOŚĆ

Komunikat: Jak Sejm ukrywa podpisy poparcia do nowej KRS

W rzeczywistości tylko dwa urzędy w Polsce – Kancelaria Sejmu i Ministerstwo Sprawiedliwości – wiedzą, kto zgłosił kandydatów do nowej Krajowej Rady Sądownictwa, oraz że zgłoszenia te są prawidłowe. Kancelaria Sejmu, jak do tej pory, nie udostępniła list z podpisami poparcia dla sędziów ubiegających się o członkostwo w Radzie.

– PATRYK WACHOWIEC

Komunikat: Powiązanie wypłaty środków unijnych z praworządnością wymaga dopracowania

Komisja Europejska z początkiem maja formalnie zainicjowała proces przyjmowania wieloletnich ram finansowych UE (zwanych potocznie perspektywą budżetową) na lata 2021–2027. W oparciu o te ramy uchwalane będą budżety Unii na kolejne lata. Zaprezentowany pakiet aktów prawnych w ciągu najbliższych kilkunastu miesięcy będzie przedmiotem wielostronnych negocjacji dotyczących wysokości środków przypadających na konkretne cele i przeznaczonych dla każdego z państw członkowskich.

– PATRYK WACHOWIEC

Komunikat: Pozorowany dialog polskiego rządu z Komisją Europejską

Nie milkną echa opublikowanej niedawno przez rząd „Białej księgi” w sprawie wymiaru sprawiedliwości. Dokument, który trafił do kierownictwa Komisji Europejskiej i pozostałych państw Unii, roi się od kłamstw i manipulacji.

– PATRYK WACHOWIEC

Komunikat: Wystąpienie Leszka Balcerowicza z okazji nadania nazwy ronda „4 czerwca 1989 r.”

Proszę Państwa, wybory 4 czerwca 1989 roku są niedoceniane, a były niezwykle ważne, bo one przecież otworzyły drogę do przemian, o których właściwie ogromna większość ludzi, łącznie ze mną, nie mogła przedtem marzyć. Do przemian od dyktatury do demokracji, która nie może na dłużej istnieć bez państwa prawa. Od Polski

zniewolonej do Polski, która jest w strukturach Zachodu, Unii Europejskiej i NATO.

– LESZEK BALCEROWICZ

Komunikat: Zawieszenie stosowania przepisów krajowych i skierowanie pytań do Trybunału Sprawiedliwości UE przez Sąd Najwyższy są zgodne z prawem

Działania władzy wykonawczej, która nie zastosuje się do decyzji SN, oznaczać będą podważanie nie tylko prawa krajowego, ale również porządku prawnego Unii Europejskiej.

– PATRYK WACHOWIEC

Komunikat: Praworządność pod ostrzałem: przegląd postępowań w obronie zasad państwa prawa

W niniejszym tekście przypomniani i uporządkowani zostali „stan gry” dotyczący rządów prawa w Polsce, poprzez opisanie najważniejszych procedur – tak krajowych, jak i unijnych – których wspólnym mianownikiem jest dążenie do zatrzymania dalszej erozji praworządności.

– PATRYK WACHOWIEC

Analiza: Kto ceni wolność, powinien bronić praworządności w Polsce

The Rule of Law Index pokazuje, że większość

rządząca osłabiła mechanizmy ograniczenia władzy wykonawczej (rządu) przez parlament, wymiar sprawiedliwości, niezależne instytucje kontrolne i organizacje pozarządowe – i tak już oceniane w poprzednich latach gorzej niż w innych krajach.

– MAREK TATAŁA

Raport: Państwo antyobywatelskie. Postępujący demontaż samorządności terytorialnej w VIII kadencji Sejmu RP

Od listopada 2015 r. trwa proces demontażu samorządności terytorialnej i recentralizacji państwa. Krok po kroku koalicja rządząca odbiera zadania jednostkom samorządu terytorialnego (JST) i przekazuje je organom administracji rządowej lub podmiotom jej podległym.

– JANUSZ PACZOCHA

Komunikat: Nowelizacja ustawy o Sądzie Najwyższym nie przywraca praworządności

Rządzący wycofali się z propozycji odesłania prawie 1/3 sędziów SN w stan spoczynku i wpływu prezydenta na możliwość dalszego orzekania po przekroczeniu wieku emerytalnego. Te zmiany dotyczą również sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego.

– PATRYK WACHOWIEC

FOR jest rzadkim przykładem środowiska intelektualnego, które stara się ująć rzeczywistość społeczną w jej pełnej złożoności, nie zaś z perspektywy jednej, wąskiej dyscypliny. Widać to szczególnie w inspirującym postrzeganiu kwestii praworządności w aspekcie sukcesu gospodarczego Polski.

FOR to chyba jedyna grupa ekonomistów w Polsce, którzy w pełni rozumieją, że demontaż państwa prawa jest jednoznaczny z demontażem fundamentów silnej polskiej gospodarki.

– PROF. MARCIN MATCZAK, RADCA PRAWNY,
DOKTOR HABILITOWANY NAUK PRAWNYCH

RAPORT FOR

Partia w Państwie

28 lutego 2018 roku Forum Obywatelskiego Rozwoju zaprezentowało podczas konferencji prasowej przełomowy raport „Partia w Państwie. Bezprecedensowa wymiana kadr w administracji rządowej i jej legislacyjne podstawy” autorstwa Janusza Paczocha, dotyczący skali zmian kadrowych w administracji rządowej, dokonanych przez obecną koalicję rządzącą. Raport stanowi wnikliwą analizę danych liczbowych i aktów prawnych, które składają się na niepokojący obraz zawłaszczania państwa przez partię.

Raport „Partia w Państwie” pokazuje, jak w trakcie I połowy obecnej kadencji Sejmu radykalnie wzrosła liczba projektów ustaw, które pod pretekstem reorganizacji wielu instytucji umożliwiają bezprecedensowe zmiany kadrowe w administracji rządowej i instytucjach podległych.

Ustawy „kadrowe” doprowadziły do zwolnienia co najmniej 11 368 stanowisk pracy, w tym ok. 6773 stanowisk kierowniczych i członków organów wieloosobowych (m.in. zarządów i rad nadzorczych). Należy podkreślić, że w trakcie podobnego okresu I połowy VI kadencji Sejmu zwolniono jedynie ok. 10 stanowisk – 1 na stanowisku kierowniczym i 9 członków rady programowej likwidowanej jednostki. Pokazuje to wyraźnie, że celem przyjęcia ustaw przez obecny Sejm jest masowa wymiana osób mających powiązania z poprzednim rządem oraz obsadzenie stanowisk decyzyjnych osobami z klucza partyjnego lub personalnego.

Szczególną uwagę zwraca ekspresowe tempo uchwalania ustaw „kadrowych”. Spośród 37 ustaw 13 (35%) uchwalono w terminie do 30 dni, a kolejne 7 (19%) – do 60 dni. Tak szybkie tempo

rozpatrywania ustaw grozi nie tylko brakiem staranności w ich przygotowaniu, ale nakazuje również zapytać o celowość tak błyskawicznych i radykalnych zmian kadrowych.

Uchwalenie 37 ustaw „kadrowych” umożliwiło przejęcie całkowitej kontroli nad wszystkimi gałęziami administracji rządowej przy jednoczesnym wyczyszczeniu instytucji jej podległych z osób związanych z poprzednimi rządami. W świetle pozostałych „dokońń” obecnej koalicji rządzącej – ubezwłasnowolnienia Trybunału Konstytucyjnego (docelowo – całej władzy sądowniczej), przejęcia mediów publicznych, pomijania konsultacji społecznych przy tworzeniu prawa oraz utrudniania pracy organizacji pozarządowych – można mówić już o jawnej pogardzie dla państwa prawa w Polsce, które wymaga podziału władz w kraju.

AUTOR:

mgr inż. Janusz Paczocha – ekspert w zakresie ekonomicznej analizy prawa. Był prezydentem Bytomia i prezesem Fundacji Kontraktu Regionalnego, pełnił także funkcję prezesa Głównego Urzędu Ciel oraz sekretarza zespołu w Komitecie Ekonomicznym Rady Ministrów. Przez 15 lat wykonywał analizy i badania na potrzeby Narodowego Banku Polskiego jako główny specjalista Instytutu Ekonomicznego NBP.

RAPORT FOR

E - rozwój

Forum Obywatelskiego Rozwoju zaprezentowało 12 kwietnia 2018 roku raport pt. „E-rozwoj. Cyfrowe technologie a gospodarka”. Prezentacji publikacji towarzyszył panel dyskusyjny z udziałem ekspertów w dziedzinie nowych technologii.

Nowe technologie cyfrowe rozprzestrzeniają się na świecie znacznie szybciej niż wynalazki ery przemysłowej: potrzeba było 30 lat, by elektryczność trafiła do pierwszych 10% gospodarstw domowych w USA; telefonom stacjonarnym ten sam proces zajął 25 lat, a telewizorom, komputerom osobistym i telefonom komputerowym – 10 lat. W przypadku tabletów trwało to już tylko 2,5 roku. Tempo rozpowszechniania się technologii przyspiesza nie tylko w krajach rozwiniętych, lecz także w tych rozwijających się.

Z technologiami cyfrowymi spotykamy się codziennie, jednak zachodząca wokół nas rewolucja cyfrowa wciąż nie jest w pełni uwzględniana w oficjalnych statystykach czy regulacjach. I tak, choć szacunki PKB biorą pod uwagę rosnącą wydajność firm, to całkiem pomijają czas, który Polacy spędzają w internecie, choć jest on wart ponad 110 mld zł. Regulacje wciąż są tworzone z myślą o tradycyjnych relacjach pracownik – pracodawca, sprzedawca – konsument, a nie kreowanej przez platformy internetowe ekonomii współdzielenia.

W raporcie FOR pokazano, jak technologie cyfrowe tworzą nowe rynki i zmieniają sposób funkcjonowania już istniejących.

W panelu dyskusyjnym zorganizowanym w HubHub, innowacyjnej przestrzeni na warszawskim Mokotowie, udział wzięli dr Aleksander Łaszek (autor raportu), Witold Drożdż (dyrektor wykonawczy ds. korporacyjnych Orange Polska) oraz Igor Ostrowski (partner w warszawskim biurze kancelarii Dentons i szef zespołu prawa, technologii, mediów i telekomunikacji na Europę). Moderatorem panelu była Sylwia Czubkowska, dziennikarka „Gazety Wyborczej”. Przed rozpoczęciem debaty autor raportu zaprezentował najważniejsze wnioski ze swojej publikacji.

Partnerem raportu był Orange Polska.

AUTOR:

dr Aleksander Łaszek (FOR) – doktor nauk ekonomicznych, absolwent Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, główny ekonomista i wiceprezes zarządu FOR. W swoich pracach koncentruje się przede wszystkim na zagadnieniach związanych z długookresowym wzrostem gospodarczym i zmianami strukturalnymi. Członek TEP.

WSPÓLAUTORZY:

Rafał Trzeciakowski (FOR) – ekonomista FOR, doktorant w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Absolwent ekonomii i ekonomicznej analizy prawa w SGH. Stypendysta na University of Wisconsin-Madison w USA i Fudan University w Chinach. Członek TEP.

Maciej Husiatyński – ekonomista, ukończył z wyróżnieniem ekonomię na Uniwersytecie w Glasgow. Jego zainteresowania badawcze obejmują przede wszystkim badania empiryczne w dziedzinie ekonomii i organizacji przemysłu oraz ekonomii zdrowia.

Łukasz Borchmann – specjalista z zakresu modelowania języka, deweloper, doktorant na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza i przedsiębiorca. Fundator Centrum Analiz dla Rozwoju i ekspert fundacji Ridika. Od października 2016 roku ekspert ds. przetwarzania języka w firmie Lionbridge.

Marcin Zieliński (FOR) – ekonomista FOR, absolwent Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego. W 2008 roku Summer Fellow w amerykańskim Ludvig von Mises Institute.

FOR w mediach społecznościowych

TWITTER @FUNDACJAFOR
FACEBOOK.COM/FUNDACJAFOR

Blog Obywatelskiego Rozwoju

Kto i jak zgłosił w nocy kandydata do KRS?

Dwa tygodnie temu, 25 stycznia, zakończyła się procedura zgłaszania kandydatów na członków Krajowej Rady Sądownictwa. Wczoraj Sejm udostępnił informacje o pierwszych trzech kandydaturach. Jedną z nich, kandydatura sędziego Grzegorza Furmankiewicza, budzi wątpliwości nie tylko ze względu na osobę kandydata, w tym brak dorobku naukowego czy doniosłych orzeczeń, ale również w związku ze złożeniem dokumentów zgłaszających kandydata przez osobę powiązaną z władzą wykonawczą, która nie jest sędzią, ale dyrektorem zależnego od Ministerstwa Sprawiedliwości Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości.

– PATRYK WACHOWIEC, 8 LUTEGO 2018

Polityka miłości PiS | Wypowiedzi polityków i publicystów po wyborach samorządowych

„Warszawiacy tak wybrali, a my zawsze szanujemy przecież wybory demokratyczne” – tak Stanisław Piotrowicz, poseł PiS, podsumował wyniki niedawnych wyborów samorządowych w Warszawie. Słowa posła Piotrowicza, podobnie jak inne wypowiedzi kierownictwa PiS, miały pokazać Polakom „umiarkowaną” twarz partii i – być może – stać się przeciwwagą dla ostrych słów opozycji, która nie kryje swojego oburzenia wobec łamania praworządności w Polsce.

– HELENA KRAJEWSKA, 25 PAŹDZIERNIKA 2018

BLOGOWYWATELSKIEGOROZWOJU.PL

Alkohol nad Wisłą: to nie brak zakazów jest źródłem złych zachowań

Sezon na spożywanie napojów alkoholowych nad Wisłą już się rozpoczął. Nie tylko za sprawą zmian w prawie, ale przede wszystkim ze względu na ładną pogodę. Zarówno słońce, jak i tysiące osób spożywających od wielu lat nad Wisłą napoje alkoholowe niespecjalnie przejmowały się tym, jakie akurat obowiązywało w tym miejscu prawo. Na szczęście, pomimo zakazu spożywania alkoholu we wszystkich miejscach publicznych wprowadzonego przez Sejm głosami partii rządzącej, władze lokalne zdecydowały się zliberalizować ten zakaz. Taką możliwość dał jeden z artykułów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi znowelizowanej za rządów PiS.

– MAREK TATAŁA, 29 KWIEŹNIA 2018

Następstwa art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej – czyli co dalej

Liczni komentatorzy sugerowali, że procedura art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) powinna być została użyta natychmiast po wystąpieniu pierwszych objawów zagrożenia dla praworządności w Polsce – czyli w grudniu 2016 roku. Została natomiast użyta dopiero rok później. To sugeruje, że polityka unijna wobec Polski będzie najprawdopodobniej umiarkowana. Jednak wraz z uruchomieniem art. 7 TUE dalsze reakcje Unii na sytuację w Polsce są zaledwie kwestią czasu. W tym esejju zostaną przedstawione niniejsze możliwe scenariusze.

– ALEKSANDER KALISZ, 15 LUTEGO 2018

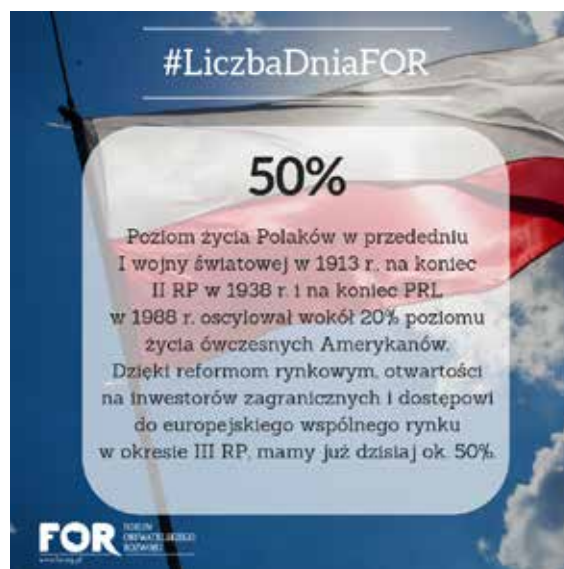
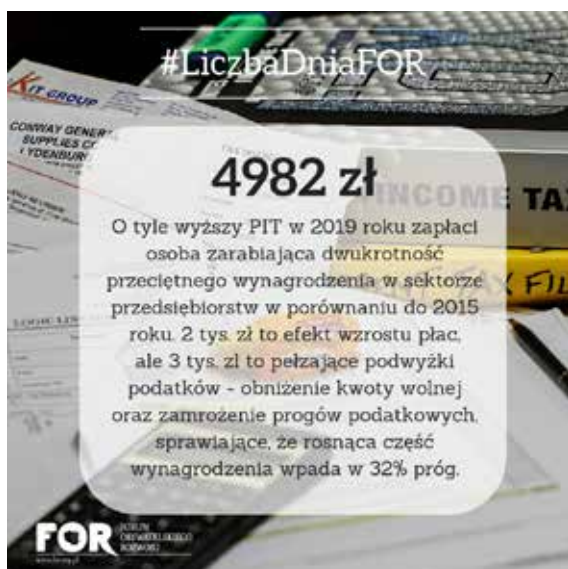
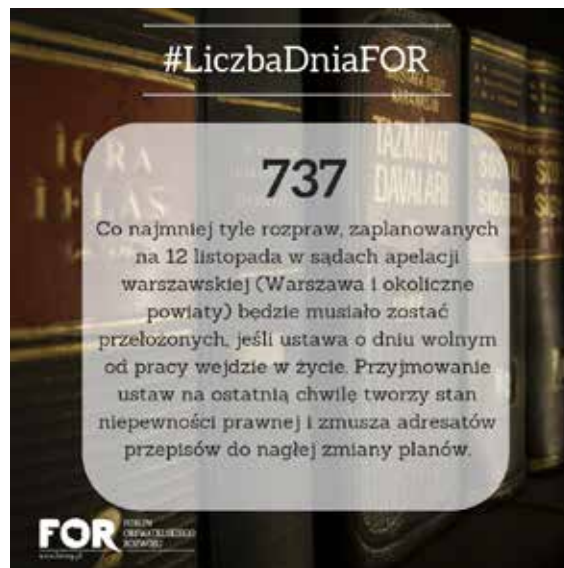
Liczba Dnia FOR

„Liczba Dnia” to projekt FOR, który wystartował w sierpniu 2016 roku i cieszy się bardzo dużą popularnością wśród użytkowników naszych kanałów w mediach społecznościowych.

Kilka razy w tygodniu wybieramy dla naszych czytelników ważną i interesującą liczbę o tematyce ekonomiczno-gospodarczej lub prawnej, przedstawiając ją przy użyciu krótkiego i czytelnego opisu na grafice publikowanej na Facebooku i Twitterze.

Liczby dnia są powiązane z aktualnymi badaniami oraz bieżącą sytuacją polityczno-gospodarczą w kraju i na świecie, a źródła, z których korzystamy, są sprawdzone i wiarygodne.

#LICZBADNIAFOR

Rachunek od Państwa za 2017 rok

27 kwietnia 2018 roku zaprezentowaliśmy „Rachunek od Państwa za 2017 rok”, który przystępnie pokazuje strukturę wydatków naszego państwa. Kolejna, siódma edycja akcji, jak co roku zorganizowana została tuż przed końcowym terminem rozliczenia PIT.

W tym dniu pracownicy i wolontariusze FOR obecni byli pod Pierwszym Urzędem Skarbowym w Warszawie, gdzie informowali przechodniów o stanie finansów państwa, rozdając wydrukowane rachunki oraz odpowiadając na nurtujące ich pytania.

Forum Obywatelskiego Rozwoju od 7 lat analizuje wydatki publiczne, przedstawiając je w przeliczeniu na jednego mieszkańca Polski. Tak przedstawione dane można znacznie łatwiej odnieść do naszych zarobków i wydatków.

W 2017 roku „Rachunek od Państwa” na jednego mieszkańca wyniósł 21 491 zł i był o 1338 zł wyższy niż rok wcześniej, a wydatki państwa rosły szybciej od gospodarki. Jest to istotna zmiana – od 2010 roku wydatki państwa w relacji do PKB systematycznie malały, co oznaczało malejącą rolę państwa w gospodarce. Ponieważ państwo nie ma żadnych własnych pieniędzy, a środki, które wydaje, pochodzą od podatników, jego rosnąca rola w gospodarce musi się wiązać, wcześniej lub później, ze wzrostem podatków. Jeszcze w 2016 roku rosnąca aktywność państwa była częściowo maskowana przez przejściowy spadek inwestycji publicznych, związany z zakończeniem projektów finansowanych z poprzedniej perspektywy unijnej. W 2017 roku, wraz z odbiciem inwestycji finansowanych ze środków unijnych oraz wejściem w życie nowych programów, wyraźnie widać rosnącą aktywność państwa – rachunek, który dostali podatnicy w ciągu ostatnich dwóch lat, wzrósł aż o 1801 zł.

W 2017 roku w „Rachunku od Państwa” po raz pierwszy dokładnie widać, ile kosztuje program „Rodzina 500+” – 619 zł w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Tylko ta pozycja odpowiada za ponad 1/3 wzrostu wydatków państwa w ciągu ostatnich 2 lat.

Drugą najszybciej rosnącą pozycją były wydatki na renty i emerytury, które wzrosły w tym czasie o 409 zł. Pełne koszty decyzji o obniżeniu wieku emerytalnego będą widoczne dopiero w 2018 roku, gdyż obniżony wiek emerytalny zaczął obowiązywać od ostatniego kwartału 2017 roku. Należy podkreślić, że już obecnie wydatki na emerytury stanowią największą część wydatków państwa.

Emerytury i renty, edukacja oraz służba zdrowia łącznie odpowiadają za ponad połowę wydatków państwa. W 2017 roku największe pozycje w rachunku, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, to:

- Emerytury i renty – 6516 zł
- Edukacja – 2324 zł
- Opieka zdrowotna – 2310 zł
- Pomoc społeczna – 1902 zł (w tym 619 zł na program „Rodzina 500+”)
- Transport – 1753 zł
- Wojsko, policja, więzienia, sądy – 1456 zł
- Administracja – 1076 zł
- Odsetki od długu publicznego – 804 zł

Wiele osób utożsamia wydatki państwa z wydatkami na administrację, które stanowią tylko około 5% wydatków państwa. Tymczasem badanie przeprowadzone w kwietniu 2016 roku na zlecenie FOR pokazało, że ponad 1/4 ankietowanych uważa, że wydatki na administrację stanowią największą część wydatków państwa. Ta nieświadomość wyborców jest nadużywana przez polityków, którzy chętnie obiecują wzrost wydatków na emerytury czy służbę zdrowia, a jako

finansowanie nierealnie wskazują zupełnie nieproporcjonalne oszczędności w wydatkach na administrację.

Wydatki państwa to nie tylko wydatki budżetu państwa, ale także samorządów, NFZ, FUS oraz KRUS i wielu innych podmiotów. Choć zdecydowana większość wydatków publicznych przypada na wymienione instytucje, to należy pamiętać, że cały sektor finansów publicznych obejmuje ponad 61 tys. instytucji. Należą do niego liczne szkoły, uczelnie, szpitale, ale także podmioty, takie jak zarządy cmentarzy komunalnych, parki miejskie czy studia filmowe „TOR”, „ZEBRA”, „KADR”. Ze względu na brak możliwości pozyskania danych dla wszystkich 61 tys. podmiotów oraz skorygowania przepływów między nimi „Rachunek od Państwa” zawiera pozycję bilansującą – „inne”.

„Rachunek od Państwa” przedstawia wydatki państwa w przeliczeniu na przeciętnego obywatela celowo w bardzo dużym uproszczeniu. Wysokość płaconych przez daną osobę podatków i składek zależy od tego, ile zarabia i co kupuje.

Forum Obywatelskiego Rozwoju	
RACHUNEK OD PAŃSTWA	
RZECZPOSPOLITA POLSKA	
ZA WYDATKI W ROKU 2017	
Usługa	Cena na 1 mieszkańca
Emerytury z ZUS.....	3 074 zł
Emerytury z KRUS.....	252 zł
Renty z ZUS i KRUS.....	966 zł
Emerytury i renty żołnierzy, policjantów i pozostałych.....	385 zł
służb mundurowych, sędziów i prokuratorów	
Dodatki do rent i emerytur, dodatki pielęgnacyjne.....	737 zł
zasiłki chorobowe itp.	
Składki NFZ i PIT emerytów i rencistów.....	1 103 zł
Pomoc społeczna, wsparcie dla bezrobotnych.....	1 283 zł
Rodzina 500+.....	619 zł
Ochrona zdrowia.....	2 310 zł
Wojsko.....	771 zł
Policja, straż pożarna, straż graniczna, BOR, ABW, AW i CBA.....	365 zł
Sądy i więzienia.....	320 zł
Przedszkola, podstawówki, gimnazja i szkoły średnie.....	1 815 zł
Szkolnictwo wyższe.....	509 zł
Drogi krajowe.....	672 zł
Drogi samorządowe.....	445 zł
Kolej i tory.....	382 zł
Pozostałe wydatki na transport.....	254 zł
Administracja rządowa.....	351 zł
Administracja samorządowa.....	534 zł
Administracja ZUS, KRUS i NFZ.....	128 zł
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli.....	63 zł
i ochrony prawa oraz sądownictwa	
Ochrona środowiska.....	430 zł
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo.....	194 zł
Sport i wypoczynek.....	137 zł
Kultura.....	244 zł
Informatyzacja.....	7 zł
Składka do budżetu UE.....	414 zł
Inne.....	1 925 zł
Koszt obsługi długu publicznego.....	804 zł
RAZEM	21 491 zł
Łączne wydatki publiczne w 2017 roku były o 783 zł wyższe od dochodów. Jednak umocnienie złotego doprowadziło do spadku wartości zadłużenia zagranicznego, w efekcie czego dług publiczny w przeliczeniu na mieszkańca nieznacznie spadł o 84 zł i na koniec 2017 roku wyniósł 26 425 zł.	
www.dlugpubliczny.org.pl www.sprawdzpodatki.pl facebook.com/LicznikDluguPublicznego www.for.org.pl	
	

Forum Obywatelskiego Rozwoju we współpracy z Witoldem Gadomskim, dziennikarzem gospodarczym „Gazety Wyborczej”, w 2018 roku prowadziło cykl publicystycznych tekstów pt. „Wybiórczo”.

Autor przedstawia w nim swój punkt widzenia na bieżące tematy polityczno-gospodarcze. W ramach cyklu ukazało się 13 tekstów, które cieszyły się dużą popularnością – zarówno na stronie FOR, jak i „Gazety Wyborczej”.

W CYKLU „WYBIÓRCZO” W 2018 ROKU UKAZAŁY SIĘ NASTĘPUJĄCE ARTYKUŁY:

„Guru premiera Morawieckiego” – sylwetka Justina Yifu Lina

Premier Mateusz Morawiecki jest zwolennikiem szerokiej ingerencji państwa w procesy gospodarcze m.in. poprzez rozszerzanie sektora własności państwowej. Powołuje się przy tym na koncepcje nowej ekonomii strukturalnej, której twórcą i propagatorem jest były główny ekonomista Banku Światowego Justin Yifu Lin. Lin kieruje Instytutem Współpracy Południe-Południe oraz Centrum Nowej Ekonomii Strukturalnej na Uniwersytecie w Pekinie.

– 2018-02-15

Antyliberalizm: stary i nowy

W ostatnich latach mamy do czynienia w niektórych środowiskach z wyraźnym wzrostem antyliberalnej retoryki skierowanej głównie przeciw wolnemu rynkowi i promującej wzrost interwencjonizmu państwa, czyli polityków. Te ataki pochodzą głównie ze środowisk nazywanych tradycyjnie „lewicowymi” (zobacz na przykład partia Razem w Polsce), ale są też obecne w środowiskach „prawicowych” (na przykład ugrupowanie Le Pen we Francji czy PiS w Polsce).

– 2018-03-02

Państwo ratuje? Nie, nacjonalizuje

Rząd PiS drastycznie zmienił kierunek przemian gospodarczych w Polsce, uznając własność prywatną za podejrzaną, a decyzje inwestycyjne podejmowane przez polityków za skuteczniejsze od mechanizmu rynkowego. Państwo PiS nieustannie zwiększa kontrolę nad gospodarką poprzez antyliberalne regulacje, dyskryminację prywatnych firm, quasi-nacjonalizację (korzystanie z uprzywilejowanej pozycji w spółkach częściowo sprywatyzowanych), a także jawną nacjonalizację.

– 2018-03-19

Innowacje centralnie planowane

Rząd Morawieckiego chce, by samochody elektryczne produkowała polska firma i by miała polską markę. Jak miałyby ona konkurować z międzynarodowymi gigantami? Nie wiadomo. Pewne za to jest to, że za te pomysły zapłacą Polacy. Podwyższonymi podatkami.

– 2018-04-04

Stoczniove mity

Jednym z „filarów” tzw. Planu Morawieckiego ma być reindustrializacja, czyli zwiększenie udziału przemysłu w PKB i zatrudnieniu. Według danych Eurostatu w 2016 roku udział przemysłu w wytwarzaniu wartości dodanej wynosił w Polsce 26,5% i był jednym z najwyższych w Unii Europejskiej. Średnia w Unii to 20%. Wysoki udział

przemysłu w wytwarzaniu wartości dodanej i PKB nie jest zatem warunkiem koniecznym rozwoju kraju.

– 2018-04-13

Nim nas zadepczą białe słońce

28 maja 1873 r. „New York Times” opublikował artykuł zatytułowany „Białe słońce”, który zaczyna się od następującej historii: „Kiedy syjamski despota ma pretensje do któregoś ze swoich poddanych i zamierza go zrujnować, nie konfiskuje mu własności. Przeciwnie – robi mu prezent. Posyła pięknego i zdrowego białego słońca. Nieszczęsny obdarowany od razu wie, że jego los jest przesądzony. Wie, że bestia zeżre wszystko, co tylko znajdzie. Nie może sprzedać ani oddać tego fatalnego prezentu, bo nikt go nie weźmie, a próba pozbycia się słońca będzie traktowana jako zdrada i świętokradztwo. Siada więc zrezygnowany i czeka na to, co nieuchronnie nastąpi, a słoń pożera wszystko wokół”.

– 2018-05-03

Etatyzm gubi gospodarkę II RP

Mity dotyczące II Rzeczypospolitej pokutują do dziś, stanowiąc inspirację dla polityków rządu Prawa i Sprawiedliwości. Warto je skonfrontować z rzeczywistością. Polska, inaczej niż Czechosłowacja i Węgry, nie poprawiła w dwudziestolecium międzywojennym swej pozycji gospodarczej, a przyczyną był nadmierny etatyzm, powodujący marnowanie kapitału i krępujący wolną przedsiębiorczość.

– 2018-05-15

Monopole w energetyce podnoszą ceny

25 maja 2018 r. średnia cena megawatogodziny energii elektrycznej w kontraktach blokowych na Towarowej Giełdzie Energii w Warszawie wynosiła 235,18 zł (54,6 euro). Od początku stycznia ceny wzrosły o ponad 50 proc., a od maja 2017 r. o 60 proc.

– 2018-06-05

W stronę Białorusi. Tak rząd PiS „wspiera biznes” w Polsce

Morawiecki z jednej strony przyznaje dotacje za granicznym korporacjom, by inwestowały w Polskę, a z drugiej mówi o zagranicznym kapitale jak propaganda w czasach komunistycznych.

– 2018-06-27

Polityka gazowa PiS – drogo i wcale nie bezpiecznie

Rząd PiS uważa, że jednym z największych zagrożeń dla Polski jest uzależnienie kraju od importu gazu z Rosji. Podejmuje różne działania, by uzależnienie to zmniejszyć, a w perspektywie

kilku lat całkowicie zaprzestać importu gazu ze Wschodu.

– 2018-07-20

Na kolei powraca chaos

Za rządów PO-PSL zarząd PKP przeprowadził głęboką restrukturyzację spółki. Kilka spółek zależnych zostało sprywatyzowanych, a uzyskane pieniądze i oszczędności pozwoliły zlikwidować wielomiliardowy dług, zakupić nowoczesny tabor, wyremontować dworce i odwrócić 20-letni trend odwrotu ludzi od kolei. Po przejściu władzy przez PiS w PKP i jej spółkach dzieje się coraz gorzej.

– 2018-09-01

Morawiecki – mistrz ekonomicznych bredni

Zapowiedzi Mateusza Morawieckiego – od roku premiera, a wcześniej wicepremiera odpowiedzialnego za politykę gospodarczą – całkowicie rozmijają się z rzeczywistością. Jego pomysły dotyczące wielkich inwestycji w wybrane przez rząd dziedziny pozostają na papierze. I całe szczęście.

– 2018-10-19

Ustawa Ziobry o wywłaszczeniu przedsiębiorców

Zbigniew Ziobro przygotowuje ustawę, która da mu narzędzia do likwidacji prywatnych firm lub przejścia nad nimi kontroli. Środków tych będzie też mógł użyć przeciw fundacjom, stowarzyszeniom, partiom politycznym.

– 2018-11-15

Teksty autorstwa Witolda Gadomskiego ukazywały się regularnie na stronie Forum Obywatelskiego Rozwoju: www.FOR.org.pl oraz „Gazety Wyborczej”: www.Wyborcza.pl.

AUTOR:

Witold Gadomski: od 20 lat publicysta „Gazety Wyborczej”, specjalizujący się w problematyce ekonomicznej. Wcześniej był redaktorem naczelnym Tygodnika „Cash” i „Nowej Europy”. W latach 80. współpracował z piśmiami opozycyjnymi, był m.in. redaktorem miesięcznika „Niepodległość”. Na początku lat 90. był współzałożycielem Kongresu Liberalno-Demokratycznego. Jest autorem książki „Leszek Balcerowicz” i współautorem „Kapitalizm. Fakty i iluzje”.

Monitor Wolności Gospodarczej

„Monitor” to projekt FOR, który bierze pod lupę zgłaszane przez rząd propozycje nowych regulacji prawnych, mogących stanowić zagrożenie dla wolności gospodarczej w Polsce.

Ograniczenia wolności gospodarczej mogą przybierać najróżniejsze formy. Rząd może wprost zakazywać określonych rodzajów działalności, ale może też stosować bardziej wyrafinowane sposoby, np. ustalać ceny maksymalne i minimalne, wprowadzać regulacje podatkowe sprzyjające jednym firmom, a szkodzące innym.

Na potrzeby projektu przyjęliśmy podział ograniczeń wolności gospodarczej zgodny z przygotowywanym przez OECD wskaźnikiem PMR (Product Market Regulation), który analizuje ograniczenia konkurencji.

Może wydawać się paradoksem, że przy ogólnym haśle deregulacji wciąż są uchwalane nowe ustawy ograniczające wolność gospodarczą. Jednak za każdym ograniczeniem wolności gospodarczej i konkurencji stoją konkretne grupy osób, które na nich korzystają. Jednym z celów „Monitora” jest rzetelne pokazywanie, kto traci, a kto zyskuje na nowych regulacjach.

Upaństwowienie ratownictwa medycznego

Autor: Marcin Zieliński

W uzasadnieniu do projektu ustawy nie przedstawiono żadnych analiz [...] wpływu nowelizacji na konkurencję. Jedyne argumenty ze strony rządu za upaństwowieniem ratownictwa medycznego mają charakter bardzo ogólnikowy i nie znajdują potwierdzenia w faktach. [...]

Najlepszym sposobem na uniknięcie ryzyka uzależnienia systemu ratownictwa medycznego od pojedynczego podmiotu jest promowanie konkurencyjności w tym obszarze. Obecnie podejmowane kroki idą jednak w zupełnie przeciwnym kierunku – w kierunku państwowego monopolu ze szkodą dla pacjentów i podatników.

Skrócenie okresu przedawnienia roszczeń

Autor: Karolina Wąsowska

Krótszy okres przedawnienia będzie zachęcał pożyczkodawców do ostrożniejszej oceny ryzyka. Nowe produkty kredytowe, skierowane do biedniejszych gospodarstw domowych, stwarzają bowiem ryzyko nadużyć. Skrócenie okresu przedawnienia wyeliminuje przekonanie wśród pożyczkodawców, że w razie problemu ze spłatą zadłużenia będzie można przez wiele lat dochodzić tego roszczenia, prowadząc postępowanie sądowe i egzekucyjne i narażając tym samym podatników na koszt.

Skrócenie okresu przedawnienia przyspieszy ściąganie długów. Wierzyciele będą mieli bodziec do wcześniejszej sprzedaży długów profesjonalnym firmom windykacyjnym, co przyspieszy ściągalność. Ograniczy to też konieczność wieloletniego archiwizowania dokumentacji związanej z zadłużeniem, aby w przyszłości móc udowodnić, że dług został spłacony.

WWW.MONITOR.FOR.ORG.PL

Komiksy Ekonomiczne

„Komiksy Ekonomiczne” to projekt, który FOR realizuje od 2009 roku dzięki wsparciu finansowemu Fundacji Santander Bank Polska SA, a od 2018 roku także firmy Eko Cykl Organizacja Odzysku Opakowań SA. Celem konkursu jest przedstawienie zagadnień związanych z gospodarką w przystępnej dla młodych ludzi formie komiksowej. Z roku na rok projekt cieszy się coraz większą popularnością, o czym świadczy rosnąca liczba jego uczestników: zarówno rysowników biorących udział w konkursie na komiks ekonomiczny, jak i uczniów – uczestników warsztatów – oraz nauczycieli korzystających z organizowanych przez nas szkoleń i konferencji.

Konkurs otwarty jest i dla profesjonalnych rysowników, i dla amatorów, dla których może stać się początkiem kariery. Każdego roku ze zwycięskich prac tworzona jest antologia komiksowa, która w formie papierowej trafia bezpłatnie do szkół w całej Polsce.

W 2018 roku Komiksy Ekonomiczne FOR trafiły do więcej niż 600 nauczycieli, głównie historii, WOS-u i przedsiębiorczości, z ponad 400 szkół w całej Polsce, a w maju 2018 roku ponad 150 nauczycieli szkół ponadpodstawowych wzięło udział w konferencji pt. „Obudzić w młodych przedsiębiorczość”. Przez cały 2018 rok FOR promował antologię na targach edukacyjnych i targach komiksu; prowadziliśmy też lekcje pokazowe z wykorzystaniem komiksów ekonomicznych. W sumie odbyło się 130 lekcji dla ponad 3000 uczniów z całej Polski.

Przed nami II semestr roku szkolnego 2018/2019, który z pewnością upłynie pod znakiem jeszcze intensywnej pracy na rzecz edukowania młodych ludzi w zakresie ekonomii i finansów.

WWW.KOMIKSYEKONOMICZNE.PL

KONFERENCJE DLA NAUCZYCIELI

Jednym z ważnych elementów projektu „Komiksy Ekonomiczne” są organizowane przez FOR konferencje dla nauczycieli przedmiotów społecznych. Udział w konferencjach w charakterze panelistów biorą teoretycy oraz praktycy ekonomii i pokrewnych nauk społecznych.

Konferencje te są miejscem dyskusji i wymiany poglądów oraz dzielenia się doświadczeniami między nauczycielami. Głównym ich celem jest wypracowanie mechanizmów skutecznej i atrakcyjnej edukacji ekonomicznej. Konferencje, które odbywały się w poprzednich latach: „Innowacyjne metody nauczania ekonomii w szkołach”, „Edukacja ekonomiczna w XXI wieku”, „Po co nam ta ekonomia? – czyli jak skutecznie jej uczyć”, „Edukacja ekonomiczna a społeczeństwo obywatelskie” oraz „Obudzić w młodych przedsiębiorczość”, cieszyły się dużym zainteresowaniem nauczycieli, dyrektorów szkół i metodyków.

W 2018 roku ponad 150 nauczycieli wzięło udział w spotkaniu „Obudzić w młodych przedsiębiorczość”. Konferencję otworzyła prezes FOR Agata Stremecka, która podkreśliła, jak ważną rolę odgrywa edukacja ekonomiczna od najmłodszych lat, ilustrując to historią, której sama doświadczyła podczas prowadzonej przez siebie lekcji. Doktor Magdalena Cicharska z SGH przybliżyła nauczycielom grę edukacyjną „Cashflow” i możliwości jej zastosowania w szkołach. Nauczyciele, zainteresowani różnorodnością sposobów wykorzystania gry, zadawali wiele pytań prowadzącej. Po przerwie Jakub Przeździecki, koordynator projektów FOR, przedstawił zebranym projekt „Komiksy Ekonomiczne”, w którego skład wchodzi: konkurs na komiks ekonomiczny, warsztaty ekonomiczne prowadzone przez pracowników FOR, a także coroczne konferencje dla nauczycieli. Później Iwona Brożyna i Iwona Wojciechowska z Banku Zachodniego WBK opisały współpracę banku ze szkołami w ramach programu „Zalogowani”. W kolejnej części konferencji troje specjalistów w dziedzinie rozwoju osobistego: Rita Kurpisz, Magdalena Guzik oraz Jacek Kobyliński, wzięło

udział w debacie pt. „Jak obudzić przedsiębiorczość młodych?”. Po debacie nastąpiła seria pytań ze strony nauczycieli zainteresowanych możliwościami efektywnych sposobów docierania do młodych ludzi.

Zwieńczeniem konferencji „Obudzić w młodych przedsiębiorczość” był wykład Leszka Balcerowicza, przewodniczącego Rady FOR. Każdy z uczestników konferencji miał możliwość porozmawiania z Leszkiem Balcerowiczem i otrzymania dedykacji imiennej w podarowanej przez niego książce. W ocenie nauczycieli konferencja była świetną okazją do zdobycia nowych umiejętności, a także wprowadzenia zmian w dotychczasowym sposobie nauczania przedmiotów ekonomicznych. Najczęściej słyszany przez organizatorów pozeegnaniem było: „Do zobaczenia w przyszłym roku!”.

Szkoła Leszka Balcerowicza 2018

Ubiegłoroczna Szkoła Leszka Balcerowicza odbyła się w dniach 5–8 grudnia 2018 roku. To już 17. odsłona jednego z najważniejszych projektów FOR. Ten cykl wyjątkowych wykładów i warsztatów skierowany jest do osób młodych, między 18. a 30. rokiem życia, zainteresowanych gospodarką, prawem i przedsiębiorczością.

W 2018 roku zmieniliśmy dotychczasowe zasady rekrutacji. Zamiast konkursu na esej na jeden z przedstawionych przez FOR tematów kandydaci mieli za zadanie wypełnić formularz rekrutacyjny dostępny na naszej stronie. Dzięki temu otworzyliśmy się na osoby, które nie mają zdolności pisarskich (co nie jest konieczne np. w działaniu w organizacjach pozarządowych), ale posiadają inne przydatne umiejętności i przekonania bliskie misji FOR.

W tej edycji postanowiliśmy większą część programu przeznaczyć na zajęcia związane z mediami społecznościowymi i nowymi narzędziami, którymi uczestnicy mogą się posługiwać przy promowaniu idei wolnościowych i własnej aktywności. Zależało nam, aby osoby uczestniczące w tej edycji Szkoły były już przekonane o znaczeniu liberalnej gospodarki i konstytucyjnej demokracji opartej na praworządności.

Z UCZESTNIKAMI SZKOŁY LESZKA BALCEROWICZA SPOTKALI SIĘ:

Leszek Balcerowicz, przewodniczący Rady FOR;
Marek Tatała, wiceprezes zarządu FOR;
Agata Stremecka, prezes zarządu FOR;
Aleksander Łaszek, główny ekonomista i wiceprezes zarządu FOR;
Rafał Trzeciakowski, ekonomista FOR;
Patryk Wachowiec, analityk prawny FOR;
Jan Kunert, dziennikarz, Konkret 24;
Sebastian Stodolak, dziennikarz, „Dziennik Gazeta Prawna”;
Marcin Matczak, wykładowca i prawnik, Uniwersytet Warszawski;
Bartosz Węglarczyk, redaktor naczelny Onet.pl;
Michał Fedorowicz, zastępca dyrektora, Apostołowie Opinii;
Jakub Turowski, szef zespołu ds. polityki publicznej w Polsce i krajach bałtyckich, Facebook;
Robert Krzak, przewodniczący rady programowej European Conferences United;
Piotr Krupa, prezes zarządu Kruk SA;
Jacek Bury, prezes zarządu Bury Sp. z o.o.;
Stanisław Bogacki, prezes zarządu Solar Company SA;
Mariusz Szeib, prezes zarządu Textet Poland Sp. z o.o.

Podczas jednej z kolacji gościliśmy także słynną amerykańską ekonomistkę Deirdre McCloskey.

KINGA MIERZYŃSKA,

ABSOLWENTKA SLB2018:

W grudniu 2018 roku miałam przyjemność uczestniczyć w Szkole Leszka Balcerowicza, trzydniowym cyklu wykładów i warsztatów w ciekawych lokalizacjach na terenie Warszawy, organizowanych przez Fundację Forum Obywatelskiego Rozwoju.

Projekt skierowany był do licealistów, studentów, absolwentów oraz doktorantów do 32. roku życia, którzy wykazali zainteresowanie prawem, ekonomią, polityką, a także obroną i wzmacnianiem wolności oraz praworządności w Polsce. Głównym celem organizatorów było zwiększenie wiedzy, dyskusja o bieżących problemach ekonomicznych, politycznych i prawnych oraz zaangażowanie uczestników w budowanie społeczeństwa obywatelskiego.

Podczas trzech intensywnych dni prelekcji, warsztatów i debat z najlepszymi ekspertami w dziedzinie prawa, ekonomii i mediów dowiedziałam się m.in., jak funkcjonują nowoczesne narzędzia komunikacji, jak identyfikować i weryfikować fake newsy, jak pisać i mówić o ekonomii, dlaczego praworządność jest gwarantem wolności w Polsce i czemu warto o nią walczyć, jaka jest przyszłość polskiego, europejskiego i światowego handlu, jak zarządzać biznesem przez wartości oraz jak działają polskie organizacje wolnościowe od kuchni. Dzięki uczestnictwu w każdym z poszczególnych spotkań miałam niepowtarzalną okazję do zdobycia zarówno merytorycznych informacji, jak i nowych praktycznych umiejętności, które będę mogła wykorzystać w przyszłej zawodowej działalności.

Jednym z najbardziej wartościowych aspektów projektu była dla mnie możliwość uczestniczenia w wykładach prof. Leszka Balcerowicza oraz spotkaniach z przedstawicielami i analitykami Forum Obywatelskiego Rozwoju – Agatą Stremeczką, Markiem Tatałą, Patrykiem Wachowcem, Aleksandrem Łaszkiem czy Rafałem Trzeciakowskim, w ramach których wspólnie dyskutowaliśmy m.in. o stanie praworządności i gospodarki w Polsce.

Doceniam również możliwość wymiany doświadczeń w gronie pozostałych uczestników projektu – młodych ambitnych i przedsiębiorczych ludzi, mających ambicję do ciągłego rozwoju naukowo-zawodowe-

go, wiele pasji i zainteresowań i wykazujących ogromną motywację do mobilizowania społeczności, z której pochodzą, do obywatelskiej aktywności. Chociaż w ramach projektu spotkali się studenci i absolwenci prawa, ekonomii czy psychologii, a nawet licealiści pochodzący z różnych miast, społeczności i środowisk naukowych, to łączyła nas pasja do tego, aby stale się kształcić, a w przyszłości wziąć odpowiedzialność za ochronę praworządności i demokracji w Polsce. I tworzyć świadome społeczeństwo obywatelskie.

Moim zdaniem Szkoła Leszka Balcerowicza to niezwykle wartościowy i profesjonalnie zorganizowany projekt, dzięki któremu można zdobyć wiedzę i umiejętności przydatne na kolejnych etapach rozwoju naukowego. Szkoła trwa wprawdzie tylko trzy dni, ale otwiera uczestnika na wiele możliwości i motywuje do podjęcia nowych wyzwań. Projekt uświadamia młodym ludziom, jak ważne są solidne wykształcenie, wszechstronne zainteresowania i znajomość praw obywatelskich.

Szkoła Leszka Balcerowicza to wykłady pełne inspiracji, platforma do wymiany myśli i doświadczeń, możliwość spotkania z ekspertami w różnych dziedzinach, m.in.: prof. Marcinem Matczakiem, Bartoszem Węglarczykiem czy Piotrem Krupą, do których sama osobiście nie miałabym okazji dotrzeć. Mogłam poznać ich przemyślenia, proces rozwoju czy drogę do osiągnięcia sukcesu.

Szkoła Leszka Balcerowicza z pewnością była dla wszystkich uczestników interesującym doświadczeniem. Osobiście bardzo doceniam możliwość uczestniczenia w tak wartościowym projekcie, który stanowi dla mnie motywację do dalszej pracy oraz promowania idei wolności i praworządności w Polsce. Dlatego też serdecznie zachęcam do uczestnictwa w projekcie już na wiosnę, kiedy to Forum Obywatelskiego Rozwoju zorganizuje zapewne kolejną edycję wydarzenia.

„Szkoła Leszka Balcerowicza to niezwykle wartościowy i profesjonalnie zorganizowany projekt, dzięki któremu można zdobyć wiedzę i umiejętności przydatne na kolejnych etapach rozwoju naukowego. Bardzo doceniam możliwość uczestniczenia w tak wartościowym projekcie, który stanowi dla mnie motywację do dalszej pracy oraz promowania idei wolności i praworządności w Polsce”

Free Market Road Show 2018

Values, what values? – międzynarodowa konferencja z cyklu FMRS

Kolejna edycja konferencji Free Market Road Show zawitała do Warszawy 19 kwietnia 2018 roku. Wydarzenie miało miejsce w gościnnych murach Uniwersytetu SWPS, a podobne konferencje w ramach cyklu FMRS, stworzonego przez Austrian Economics Center, odbyły się w kilkudziesięciu dużych europejskich miastach. Od 6 lat FOR jest głównym organizatorem polskiej edycji FMRS.

Pierwszy panel pod tytułem: „Które wartości mogą zatrzymać wzrost populizmu w Europie i gdzie indziej?”, był prowadzony przez **Marka Tatałę**, wiceprezesa FOR.

Cris Lingle, wizytujący profesor na Uniwersytecie Francisco Marroquina w Gwatemali, przedstawił prezentację poświęconą źródłom i przekazywaniu wartości. Wskazując na różnice między społecznością plemienną i społeczeństwem obywatelskim, zaproponował później ramy dla ogólnej dyskusji na temat wartości.

Andrzej Kondratowicz z Uniwersytetu SWPS zajął się wykorzystaniem ekonomicznego populizmu przez polityków w celu wygrania wyborów. Chociaż, jak zauważył, „z perspektywy historycznej ekonomiczny populizm zawsze kończy się źle”, to Kondratowicz był pesymistyczny, jeśli chodzi o krótkookresowe perspektywy wygrania z populizmem.

Marcin Matczak z Uniwersytetu Warszawskiego przedstawił garść refleksji na temat źródeł obecnego kryzysu rządów prawa, będącego zarazem kryzysem liberalizmu. W jego opinii problem leży w tym, że „liberalizm nie radzi sobie z zapewnianiem planów dla wspólnoty, ze wskazywaniem ludziom tego, co mają robić”. Tę aksjologiczną próżnię, co podkreślił, wypełniają obecnie narażenie populistycznych nacjonalistów. Odpowiedzią na to, w opinii Matczaka, mogłoby być wypełnienie owej próżni wartościami judeochrześcijańskimi.

Jako ostatni w panelu przemawiał **Richard Rahn**, prezes Institute for Global Economic Growth. Rozpoczął on swoją część od przypomnienia wielkiego postępu gospodarczego, jaki Polska poczyniła po upadku komuni-

zmu. Podkreślił również, że „populizm nie stanowi spójnego korpusu myśli”, a wzrost populizmu jest skutkiem flaska establishmentu.

Tematem wystąpienia **Leszka Balcerowicza** były dobre i złe transformacje. „Duże różnice między systemami instytucjonalnymi skutkują ogromnymi różnicami w warunkach życia i to nie tylko pod względem ekonomicznym, lecz także nieekonomicznym” – przypomniał Balcerowicz. Dodał też, że liberalne demokracje, które cechują się wolnymi wyborami, rozległymi prawami obywatelskimi, praworządnością i wolnością gospodarczą, radzą sobie lepiej od innych systemów. Dobre systemy bywają podkopane od wewnątrz, kiedy wygrywają złe idee, zaś istotę złych transformacji stanowi „upadek praworządności, jakości demokracji, praw obywatelskich w następstwie wolnych wyborów”.

Temat drugiej części konferencji to: „Które europejskie wartości mają znaczenie dla naszego dobrobytu?”. Moderatorem tego panelu była prezes FOR **Agata Stremecka**.

John Fund, felietonista National Review Online, na początek przywołał wydarzenie z 1989 roku: „Polska odegrała wiodącą rolę w upadku komunizmu i świat o tym nie zapomni. Teraz jednak pojawiły się nowe wyzwania”. Podkreślił, że obecnie należy przeciwstawić się populizmowi i jednocześnie dążyć do zrozumienia powodów, dla których ludzie głoszą na populistów. W opinii eksperta właśnie to zadanie sprawia najwięcej trudności.

Michael Williams, założyciel i prezes ALTIUS Financial, stwierdził, że „wolność topnieje, a populizm rośnie

w siłę”. W tym kontekście, według Williamsa, kluczowa jest kwestia obrony wartości ważnych z perspektywy jednostki, w tym fundamentalnych praw i wolności.

Wszyscy eksperci wskazywali na potrzebę ochrony praw jednostki. Również **Łukasz Pawłowski** z Kultury Liberalnej postrzegał tego rodzaju ochronę jako wartość i nieodłączny element demokracji. Jak zaznaczył: „Demokracja nie może funkcjonować bez swoich liberalnych komponentów”. Owe liberalne komponenty to „ochrona indywidualnych praw i rządu prawa”.

Pod koniec drugiej części konferencji Agata Stremecka skierowała dyskusję na zagadnienie planów UE co do wprowadzenia nowego instrumentu, który miałby chronić europejskie wartości. Prezes Instytutu Misesa, **Mikołaj Pisarski**, oświadczył, że „nie wzięlibyśmy tych pieniędzy, ponieważ nie uważam, byśmy mogli promować wartości, w które wierzymy, kiedy w zasadzie jesteśmy zmuszeni tańczyć na smyczy”.

„Jestem bardzo nieufna wobec wszelkich rządowych programów”, powiedziała **Roberta Herzberg** z Uniwersytetu George'a Masona. Według niej jedynym powodem, by wziąć pieniądze, jest to, by nie trafiły one do nieodpowiednich ludzi, którzy pragną nam wmówić, jakie wartości są właściwe.

Anglojęzyczna konferencja Free Market Road Show podobnie jak w latach poprzednich przyciągnęła wielu studentów z Polski i zagranicy, nauczycieli akademickich, ekspertów z różnych branż, przedstawicieli placówek dyplomatycznych i organizacji biznesu, a całe wydarzenie było transmitowane na żywo w mediach społecznościowych FOR.

Aktywność FOR za granicą

FOR O GOSPODARCE I PRAWORZĄDNOŚCI W USA

3 i 4 grudnia 2018 roku Leszek Balcerowicz, Agata Stremecka i Marek Tatała odwiedzili Waszyngton. Podczas wyjazdu odbył się wykład Leszka Balcerowicza w prestiżowym American Enterprise Institute pt. „Bad transitions in Central Europe and the European Union”. Ponadto przedstawiciele FOR wzięli udział w spotkaniach z reprezentantami amerykańskiej administracji i organizacji pozarządowych zajmujących się tematyką Europy Środkowo-Wschodniej. Rozmowy dotyczyły m.in. stanu polskiej gospodarki i postępującego demontażu państwa prawa w Polsce.

AKTYWNOŚĆ FOR W 4LIBERTY.EU

FOR był zaangażowany w działania sieci think tanków z Europy Środkowo-Wschodniej, 4Liberty.eu Network. Na stronie 4Liberty.eu regularnie publikowane są artykuły analityków FOR, a eksperci fundacji biorą udział w międzynarodowych spotkaniach i konferencjach organizowanych przez tę sieć. W maju 2018 roku ukazał się kolejny numer czasopisma „4Liberty.eu Review” poświęcony wolności, w którym opublikowano artykuł Marka Tatały pt. „Freedom Loving People Should Defend the Rule of Law in Poland”. Z kolei w październikowym numerze czasopisma ukazał się tekst „State Decentralization in Poland Has Been Successful, but There Is Still Room for Improvement” autorstwa Aleksandra Łaszka i Rafała Trzeciakowskiego.

Oprócz FOR członkami sieci są: Institute of Economic Affairs (Wielka Brytania), Lithuanian Free Market Institute (Litwa), Bruno Leoni Institute (Włochy), Timbro (Szwecja), Civismo (Hiszpania), Institut économique Molinari (Francja), CEPOS (Dania) i KEFiM (Grecja).

FOR W ATLAS NETWORK

FOR jest ważnym polskim partnerem Atlas Network, czyli międzynarodowej sieci skupiającej więcej niż 450 pozarządowych organizacji wolnościowych z ponad 90 krajów z całego świata. Eksperti FOR regularnie uczestniczą w konferencjach i szkoleniach organizowanych przez Atlas Network. Od połowy 2018 roku na Blogu Obywatelskiego Rozwoju ukazują się podsumowania najważniejszych aktywności i sukcesów wolnościowych organizacji z Atlas Network w ramach cyklu „Świat Wolności”.

FOR W EPICENTER NETWORK

Forum Obywatelskiego Rozwoju, jako jedyna organizacja z Polski, należy do EPICENTER Network – europejskiej sieci uznanych wolnościowych think tanków. Członków EPICENTER łączy wspólna wizja społeczeństwa opartego na wolności gospodarczej, wolności osobistej i ograniczonej roli państwa w życiu człowieka. Na stronie sieci regularnie ukazują się artykuły ekspertów FOR, m.in. na temat praworządności czy ograniczania wolności gospodarczej. Przedstawiciele FOR brali udział w spotkaniach i konferencjach sieci w Wilnie i Brukseli, a także zaangażowali się we wspólne projekty, takie jak Populism Index, Sharing Economy Index czy Nanny State Index.

ZAGRANICZNE MEDIA I DYPLOMACI

Komentarze współpracowników FOR dotyczące m.in. zmian w gospodarce i ataków partii rządzącej na zasady państwa prawa ukazywały się w mediach zagranicznych, np. „The Economist”, BBC czy Euronews. Poza tym eksperci FOR brali udział w spotkaniach z przedstawicielami placówek dyplomatycznych i zagranicznych izb handlowych, dzięki czemu w minionym roku fundacja stała się jeszcze bardziej rozpoznawalna za granicą jako źródło rzetelnych informacji i analiz na temat stanu polskiej gospodarki i praworządności.

OBSZARY BADAWCZE FOR

FINANSE PUBLICZNE

Proponujemy, w jaki sposób powinniśmy ograniczyć wydatki publiczne. To jedyna odpowiedzialna droga, która pozwoli na znaczące obniżenie podatków, stopniową spłatę długu publicznego oraz trwałe przyspieszenie wzrostu gospodarczego.

PAŃSTWO PRAWA

Wskazujemy na zagrożenia płynące ze zmian prawnych, które osłabiają praworządność i naruszają porządek konstytucyjny. Przyglądamy się jakości procesów legislacyjnych i decyzjom podejmowanym przez instytucje publiczne.

RYNEK PRACY

Analizujemy projekty rządowe pod kątem wzrostu zatrudnienia w Polsce. Jednocześnie, badając doświadczenia innych krajów, szukamy dobrych praktyk, które przeniesione na polski grunt mogą sprawić, że więcej Polaków będzie pracowało.

UNIA EUROPEJSKA

Analizujemy projekty unijnych dyrektyw, rozporządzeń i innych dokumentów pod względem wpływu propozycji UE na wolność gospodarczą i wolności obywatelskie, a przede wszystkim, jak przekładają się one na rozwój Polski i innych krajów członkowskich.

WOLNOŚĆ GOSPODARCZA

Prowadzimy systematyczne działania przeciwko antywolnościowym presjom i wspieramy propozycje, które zwiększają zakres wolności i indywidualnej odpowiedzialności. Więcej wolności gospodarczej to najlepsza recepta na szybki rozwój i poprawę warunków życia.

WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Monitorujemy proces legislacyjny w zakresie całego systemu wymiaru sprawiedliwości. Badamy efektywność i niezależność wymiaru sprawiedliwości oraz rekomendujemy działania mające na celu wyeliminowanie błędów w jego działaniu. Bronimy niezależności wymiaru sprawiedliwości od polityków i pilnujemy rzetelności debaty publicznej w tym obszarze.

Projekty

ANALITYCZNE

ANALIZY I RAPORTY

Badania i publikacje poruszające ważne tematy gospodarcze i prawne. Nasze analizy zawierają, poza diagnozą, rekomendacje zmian. Pokazujemy też najlepsze praktyki z innych krajów.

PAŃSTWO PRAWA

Analizujemy efektywność i niezależność wymiaru sprawiedliwości. Bronimy zasad praworządności i przestrzegania Konstytucji RP. Aktywnie sprzeciwiamy się próbom podporządkowania sądownictwa politykom.

JAK DOGONIĆ ZACHÓD

W 1989 roku m.in. dzięki tzw. Planowi Balcerowicza Polska weszła na ścieżkę doganiania Zachodu. Od tego czasu nastąpiło spektakularne polepszenie warunków życia Polaków, ciągle jednak jest sporo do zrobienia, aby osiągnąć poziom krajów Zachodu. FOR zamierza corocznie, 4 czerwca, prezentować raport monitorujący zbliżanie się poziomu życia w Polsce do państw Zachodu oraz przedstawiać rekomendacje dotyczące gospodarki i prawa.

FOR

WATCHDOG

MONITOR

System monitoringu prawa, dzięki któremu obywatele, a w szczególności przedsiębiorcy, mogą przekazać nam informacje o złych przepisach poprzez formularz na stronie: Monitor.FOR.org.pl. Na tej podstawie przygotowujemy raporty oraz propozycje zmian obowiązującego prawa. Monitor ma ostrzegać przed propozycjami nowych, niebezpiecznych regulacji.

LICZNIK DŁUGU

Jeden z pierwszych projektów FOR. Licznik podaje wysokość państwowego długu publicznego. Od 2013 roku licznik poza długiem jawnym pokazuje także dług ukryty (w systemie emerytalnym). Licznik w postaci ekranu świetlnego znajduje się w centrum Warszawy. DlugPubliczny.org.pl

SPRAWDZPODATKI.PL

Nowatorska platforma pozwalająca w przystępny sposób sprawdzić, jaka część wynagrodzenia jest oddawana państwu w formie wszelkich podatków i składek. Celem mechanizmu jest pokazanie, że płacone przez nas podatki i wydatki publiczne to dwie strony tego samego medalu.

EDUKACYJNE

SZKOŁA LESZKA BALCEROWICZA

Seminaria dla licealistów, studentów i doktorantów prowadzone przez najlepszych dziennikarzy, prawników, ekonomistów oraz przedsiębiorców. Absolwentami SLB jest już ponad 500 osób z całej Polski.

KOMIKSY EKONOMICZNE

Konkurs na najlepsze komiksy o tematyce ekonomicznej. Komiksy wraz ze scenariuszami lekcji przedsiębiorczości i WOS trafiają do tysięcy szkół w Polsce. W ramach projektu organizujemy szkolenia i konferencje dla nauczycieli oraz lekcje dla uczniów.

30 LAT WOLNOŚCI

W ramach współpracy z innymi organizacjami pozarządowymi FOR przygotowuje kampanię edukacyjną skierowaną głównie do młodzieży, której celem będzie atrakcyjne przedstawienie wydarzeń 1989 roku, ich bohaterów i znaczenie dla naszego życia dziś, w wolnej Polsce. Kampania będzie składać się m.in. z publikacji, portalu wiedzy oraz działań w mediach społecznościowych.

30 lat Wolności

To szeroki projekt edukacyjny, mający na celu uświadomienie Polakom, jak wielką rolę dla rozwoju Polski odegrały przemiany polityczne i gospodarcze sprzed 30 lat.

PLANUJEMY:

- wydanie wyjątkowej książki „Lech, Leszek. Wygrać wolność” wraz z Grupą Wydawniczą ZNAK, pod redakcją Katarzyny Kolendy-Zaleskiej i we współpracy z Instytutem Lecha Wałęsy. Premiera książki odbędzie się 4 czerwca 2019 roku
- stworzenie wirtualnego muzeum '89, portalu popularyzującego wiedzę o transformacji Polski
- uruchomienie kampanii społecznej skierowanej do młodych ludzi
- „Przedsiębiorca jako bohater transformacji”, cykl filmowy o roli przedsiębiorców w sukcesie polskiej gospodarki
- „Komiksy Ekonomiczne”, specjalne wydanie projektu edukacyjnego Fundacji FOR
- publikację raportu „Doganianie Zachodu” z okazji 30. rocznicy ogłoszenia Planu Balcerowicza

30 lat temu Polacy zdecydowali, że wolność jest najważniejsza. Wolną Polskę budujemy wspólnie – przedsiębiorcy, ludzie kultury, działacze społeczni, wszyscy obywatele.

Wolność ma fundamentalne znaczenie dla polskiej demokracji. W 1989 roku podwaliny pod przyszły sukces Polski położyły wiele osób, w tym Lech Wałęsa, twórca Solidarności i późniejszy prezydent RP, oraz Leszek Balcerowicz, autor polskiej transformacji gospodarczej.

Czym jest wolność dla dwóch architektów polskiej demokracji? W jaki sposób ich działania i decyzje doprowadziły do demokratycznych przemian w Polsce? I czy wolność jest dana raz na zawsze?

Na te i inne ważne pytania odpowiada książka, będąca zapisem pierwszej rozmowy autorów polskiej transformacji, której wydanie jest niemożliwe bez Waszego wsparcia.

„30 LAT WOLNOŚCI” 1989–2019

4.06
1989

Pierwsze częściowo demokratyczne wybory parlamentarne w Polsce

12.09
1989

Powołanie pierwszego demokratycznego rządu z premierem Tadeuszem Mazowieckim na czele

1.01
1990

Przełomowy dla polskiej gospodarki Plan Balcerowicza

22.12
1990

Zaprzysiężenie Lecha Wałęsy na prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

2.04
1997

Uchwalenie Konstytucji RP

**ŚWIĘTO WOLNOŚCI
– TU WASZA DECYZJA
MA ZNACZENIE!**

JAK MOŻESZ POMÓC UCZCIĆ 30 LAT POLSKIEJ WOLNOŚCI?

**KUP CEGIEŁKĘ
ZA 1000 ZŁ**

**Kupując cegiełkę, wspierasz realizację
całego projektu „30 lat Wolności”!**

W podziękowaniu za wsparcie każdemu Darczyńcy gwarantujemy:

1. Zamieszczenie imienia i nazwiska na dedykowanych stronach książki
2. Imienny certyfikat zakupu cegiełki wraz z podziękowaniem za Twoje wsparcie
3. Twój egzemplarz książki z pierwszego wydania wraz z autografami autorów
4. Zaproszenie na premierę książki i wszystkie wydarzenia w ramach projektu „30 lat Wolności”

Kup cegiełkę na stronie

Wolnosc2019.FOR.org.pl

Walka Solidarności po długich latach przyniosła owoce, które każdy może zobaczyć na własne oczy. Wskazała kierunek, sposób działania, które obecnie mają wpływ na miliony ludzi na całym świecie

– Lech Wałęsa, 1989

Jeśli miałbym ją porównywać [Polskę] z moimi wyobrażeniami z roku 1989, to rzeczywistość daleko przekroczyła moje marzenia. Rozpoczęliśmy najlepszy okres w swojej historii w ciągu ostatnich trzystu lat

– Leszek Balcerowicz, 2016

Poziom życia Polaków 30 lat po 1989 roku osiągnął około 50% poziomu życia Amerykanów, podczas gdy w 1989 roku oscylował wokół 20%.

Finanse FOR

Działalność FOR jest finansowana w większości przez darowizny od sympatyków, osób i firm prywatnych, podzielających przekonanie, że wolności obywatelskie i gospodarcze oraz państwo prawa to podstawa dobrego życia każdego z nas.

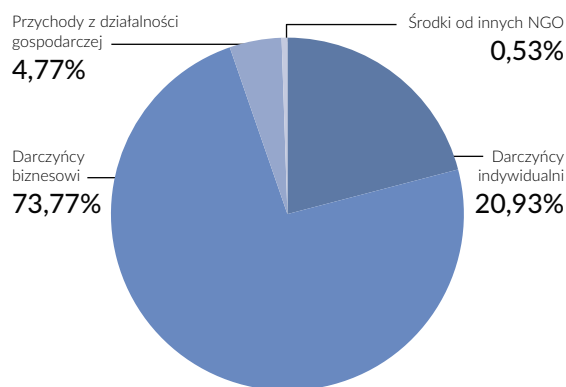
FOR nie korzysta ze środków rządowych ani nie realizuje analiz na zlecenie, aby zachować pełną niezależność. Wybór tematów analiz i publikacji, jak również agenda badań i działalności think tanku są zależne wyłącznie od decyzji Rady i zarządu Fundacji, a rezultaty naszych badań, analiz i publikacji są wynikiem pracy ich autorów i ekspertów FOR.

W 2018 roku niemal 95% przychodów fundacji pochodziło od darczyńców prywatnych, w tym zarówno od osób, jak i firm prywatnych (darczyńcy biznesowi). Pozostała część budżetu pochodziła z grantów od fundacji i organizacji zagranicznych (w tym w związku ze współpracą naukową FOR w ramach międzynarodowych programów badawczych i konferencji) oraz w niewielkiej części z działalności gospodarczej (publikacje książkowe i udział we wspólnych projektach edukacyjnych).

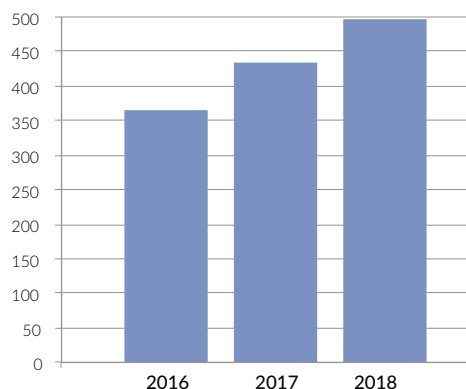
Jesteśmy dumni, że nasza dotychczasowa działalność zyskuje każdego roku coraz więcej sympatyków, gotowych udzielić FOR wsparcia finansowego. Liczba darowizn na cele statutowe i poszczególne projekty FOR stale wzrasta.

Wierzymy, że działalność, jaką prowadzi Fundacja FOR, znajdzie źródło finansowania w aktywnej postawie ludzi zaangażowanych w budowę społeczeństwa obywatelskiego. Dziękujemy!

Przychody FOR w 2018 roku

Liczba wpłat

Cieszę się, że nasza działalność zyskuje każdego roku coraz więcej sympatyków podzielających przekonanie, że wolności obywatelskie i gospodarcze oraz państwo prawa to podstawa dobrego życia każdego z nas. Staramy się wspólnie pracować na rzecz realizacji naszej misji statutowej, angażując ekspertów, specjalistów i wolontariuszy. Wspierając FOR, stajesz się ważną częścią naszej Fundacji i budujesz społeczeństwo obywatelskie.

Patrycja Satora

dyrektor ds. rozwoju
Patrycja.Satora@FOR.org.pl
tel.: +48 500 494 173

KAŻDY MOŻE WSPIERAĆ FUNDACJĘ FOR, PRZEKAZUJĄC NAWET NIEWIELKĄ KWOTĘ NA NASZE KONTO

Numery rachunków w Santander Bank Polska:

PLN: 68 1090 1883 0000 0001 0689 0629

EUR: 02 1090 1883 0000 0001 0689 0653

USD: 63 1090 1883 0000 0001 0689 4114

GBP: 44 1090 1883 0000 0001 0689 0673

Ludzie FOR

RADA FUNDACJI

- LESZEK BALCEROWICZ, PRZEWODNICZĄCY
- MICHAŁ CHALACZKIEWICZ
- BŁAŻEJ MODER
- JEREMI MORDASEWICZ
- ARKADIUSZ MUŚ
- JAROSŁAW SROKA
- RYSZARD WOJTKOWSKI

- JAN KOŻUCHOWSKI, ASYSTENT PRZEWODNICZĄCEGO RADY

ZESPÓŁ FUNDACJI

ZARZĄD

- AGATA STREMECKA, PREZES ZARZĄDU
- ALEKSANDER ŁASZEK, WICEPREZES ZARZĄDU,
GŁÓWNY EKONOMISTA
- MAREK TATAŁA, WICEPREZES ZARZĄDU, EKONOMISTA

ADMINISTRACJA

- KINGA KRÓLIK, KIEROWNIK ADMINISTRACYJNO-
FINANSOWY
- OLIWIA KRÓLIK, ASYSTENTKA ZARZĄDU

DZIAŁ ROZWOJU

- PATRYCJA SATORA, DYREKTOR
- ANNA KOMOSA, KOORDYNATOR

DZIAŁ KOMUNIKACJI

- PAWEŁ LISIEWICZ, DYREKTOR
- HELENA KRAJEWSKA, KOORDYNATOR BIURA
PRASOWEGO
- KLAUDIA WALAS, KOORDYNATOR EVENTÓW

DZIAŁ ANALITYCZNY

- RAFAŁ TRZECIAKOWSKI, EKONOMISTA
- MARCIN ZIELIŃSKI, EKONOMISTA
- ANNA CZEPIEL, MŁODSZY EKONOMISTA
- PATRYK WACHOWIEC, PRAWNIK
- KAROLINA WĄSOWSKA, PRAWNIK

DZIAŁ PROJEKTÓW

- JAKUB PRZEŹDZIECKI, KOORDYNATOR
PROJEKTÓW EDUKACYJNYCH

Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju – FOR

ul. Ignacego Krasickiego 9A
02-628 Warszawa

tel. +48 22 628 85 11

e-mail: info@FOR.org.pl

www.FOR.org.pl

